

Belgian Cancer Registry

Sessie 6 2023: Tumoren van het urinair stelsel

Online opleiding

30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

1

INHOUD

- Algemene inleiding
- TNM-classificatie
- Registratieregels en ENCR aanbevelingen
- Oefeningen

Belgian Cancer Registry

2 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

2

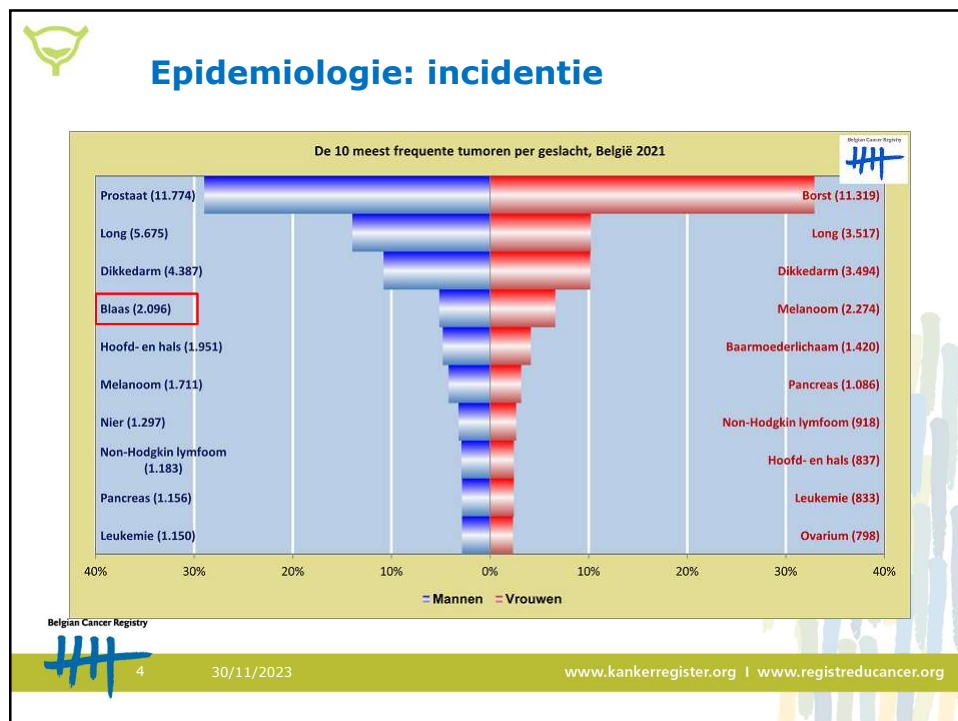

Algemene inleiding

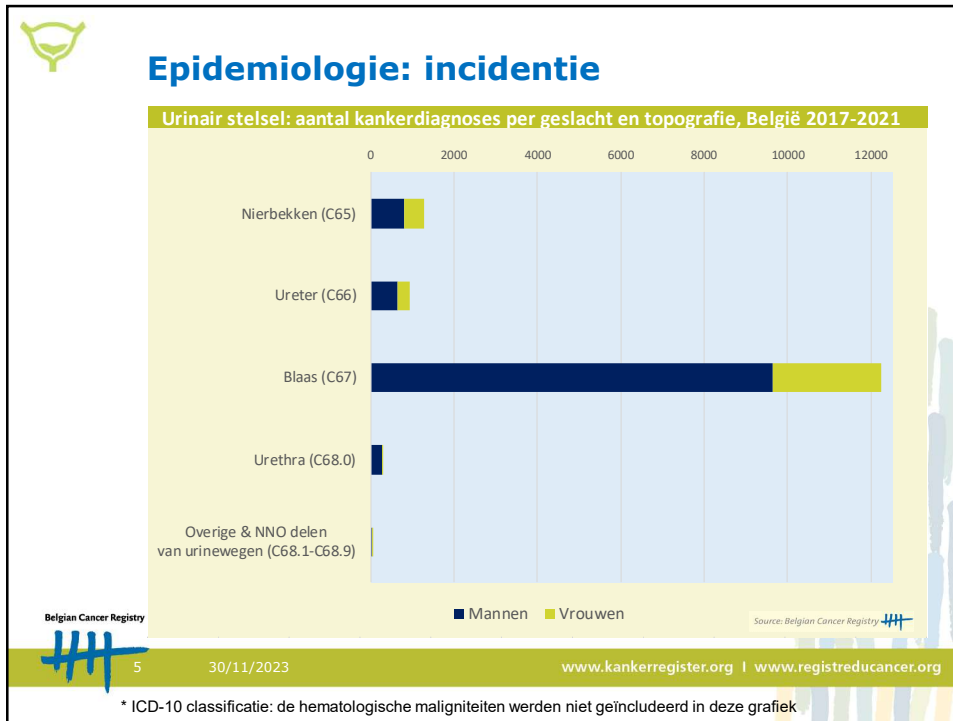
Epidemiologie
Anatomie
WHO classificatie 5^e editie

Belgian Cancer Registry
3 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

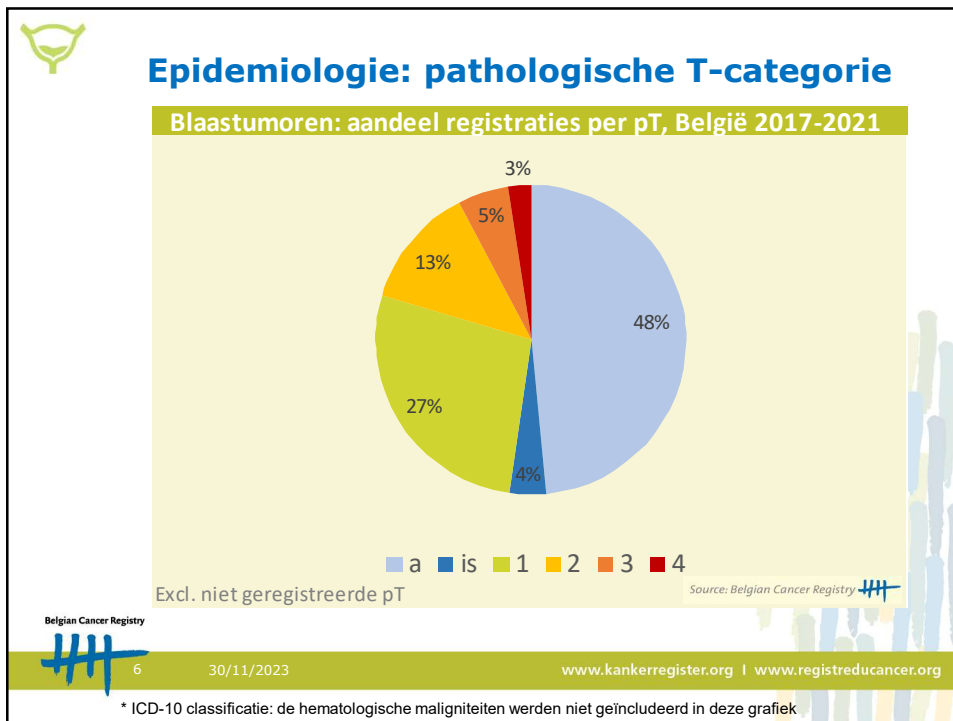
3

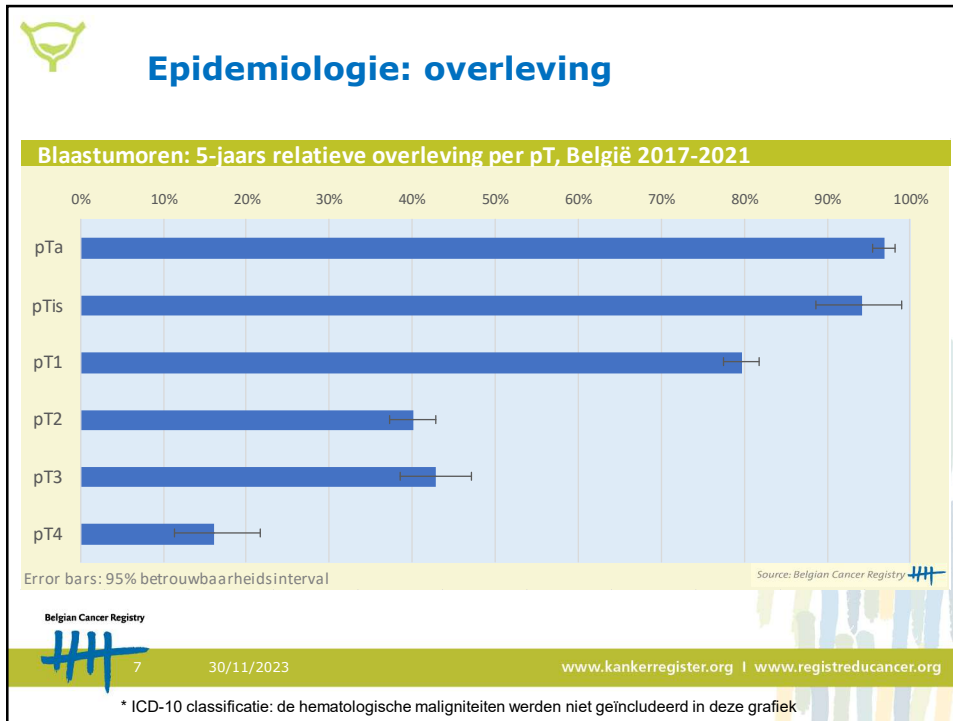
4

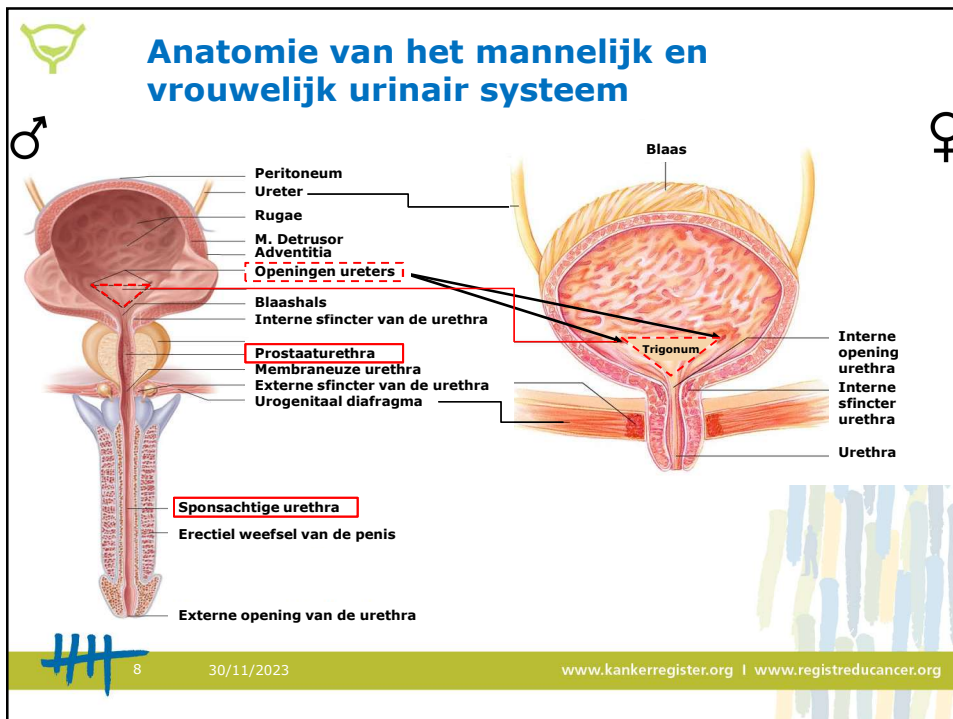
5

6

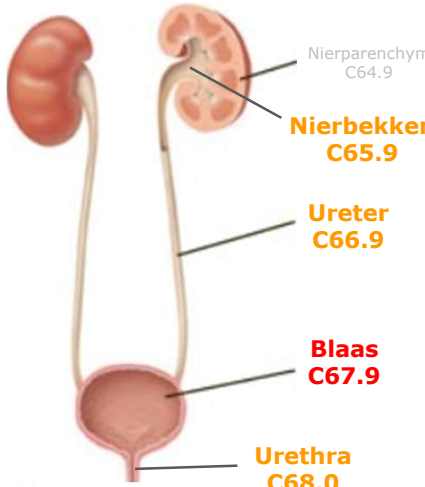

7

8

Anatomie en topografiecodes

Nierparenchym
C64.9

**Nierbekken
C65.9**

**Ureter
C66.9**

**Blaas
C67.9**

**Urethra
C68.0**

- Nierbekken en ureter: paar
- Blaas en urethra: onpaar

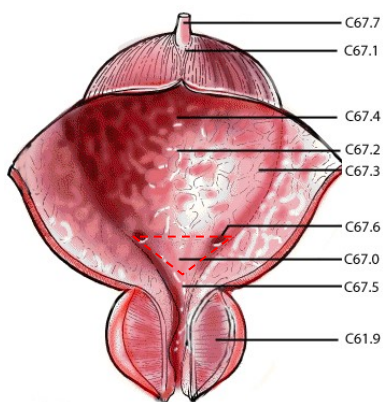
C68.9 Urinair stelsel, NNO

Belgian Cancer Registry

9 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

9

Topografiecodes sublokalisaties blaas

C67.0

C67.1

C67.2

C67.3

C67.4

C67.4

C67.2

C67.3

C67.6

C67.0

C67.5

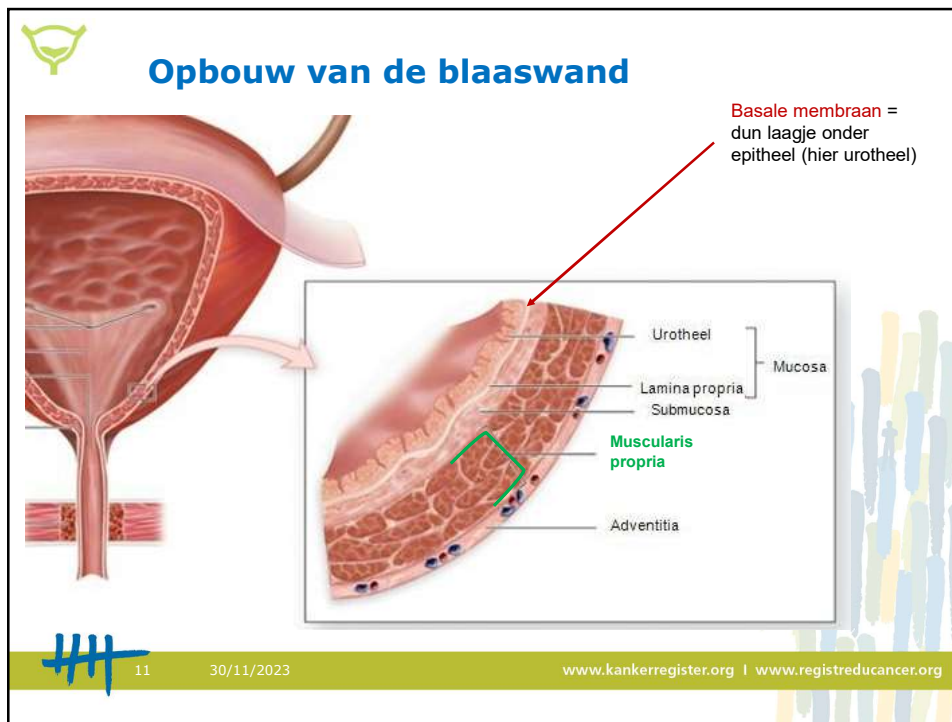
C67.9

C67.0 trigonum van blaas
 C67.1 koepel van blaas
 C67.2 zijwand van blaas
 C67.3 voorwand van blaas
 C67.4 achterwand van blaas
 C67.5 blaashals
 C67.6 uretermond in blaas
 (≠ C66.9 : ureter)
 C67.7 urachus
 C67.8 overlappende lokalisaties van de blaas
 C67.9 blaas, NNO

Belgian Cancer Registry

10 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

10

11

Histologie C65-C66-C67-C68

Voornamelijk urotheelceltumoren

60% niet-invasief - 20% oppervlakkig invasief - 20% spierinvasief

8120/3 Invasief urotheelcelcarcinoom (conventioneel type)

- Verschillende subtypes (enkele hebben een specifieke code)
  - Vb: **8131/3** micropapillair urotheelcelcarcinoom
  - 8020/3** Slecht gedifferentieerd urotheelcelcarcinoom
- UCC met divergente differentiatie
  - Vb: **8120/3** UCC met glandulaire differentiatie
  - 8120/3** UCC met squameuze differentiatie

Belgian Cancer Registry

12 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

12

Histologie C65-C66-C67-C68

Ook andere tumoren ...

8140/3 Adenocarcinomen: puur glandulair fenotype (<-> UCC met glandulaire differentiatie)

- Subtypes met specifieke code: 8144/3, 8480/3, ...

8070/3 Spinocellulaire carcinomen: puur squameus fenotype (<-> UCC met squameuze differentiatie)

Neuro-endocriene neoplasmen: 8041/3, ...

- Codeer UCC + NEN als neuro-endocrien, onafhankelijk van aandeel neuro-endocriene component (bv. 30% kleincellig NEC + 70% UCC = 8041/3)

...
Belgian Cancer Registry

13 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

13

WHO-classificatie (5de editie, 2022)

~~ICDO
UCC/NNO
8120/3~~

Gebruik de lijst met codes die door BCR werd opgesteld

Tumoren van het urinair systeem
(gebaseerd op WHO Blue Book Urinary and Male Genital Tumours 5th ed. en ICD-O-3.2)

Morfologiecode	Omschrijving	Opmerkingen
Tumoren van het urinair systeem		
Urotheliale tumoren		
Niet-invasieve urotheliale neoplasmen		
8120/0*	Urotheelcelpapilloom	
8121/0*	Urotheelcelpapilloom, geïnverteerd	
8130/1	Papillair urotheelcelneoplasma met laag maligne potentieel (PUNLMP)	
8130/1	<i>Geïnverteerd papillair urotheelcelneoplasma met laag maligne potentieel</i>	
8130/2	Niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom, laaggradig	Differentiatiegraad 1
8130/2	<i>Niet-invasief laaggradig papillair urotheelcelcarcinoom met geïnverteerd groeipatroon</i>	
8130/2	Niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom, hooggradig	Differentiatiegraad 3
8130/2	<i>Niet-invasief hooggradig papillair urotheelcelcarcinoom met geïnverteerd groeipatroon</i>	
8120/2	Urotheelcelcarcinoom in situ (CIS)	
Invasieve urotheliale neoplasmen		
8120/3	Invasief urotheelcelcarcinoom	
8120/3	<i>Conventioneel urotheelcelcarcinoom</i>	
8120/3	<i>Urotheelcelcarcinoom met squameuze differentiatie</i>	
8120/3	<i>Urotheelcelcarcinoom met glandulaire differentiatie</i>	
8120/3	<i>Urotheelcelcarcinoom met trofoblastische differentiatie</i>	

Indeling op basis van histologisch type

Hematologische maligniteiten en sarcomen: gebruik de aparte lijst op onze website

Belgian Cancer Registry

14 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

14

WHO-classificatie (5de editie, 2022)

Enkele aanpassingen:

- Term 'transitieeelcel' (TCC) wordt afgeraden → '**urotheelcel**' (UCC)

8130/3 papillair invasief UCC
 mag gebruikt worden voor BCR
 komt enkel voor in ICDO, niet in de WHO classificatie
- Toevoeging van termen voor tumoren met '**inverted**' groeipatroon
- Onderscheid op basis van
  - conventioneel** type UCC
  - UCC met **divergente differentiatie**
  - specifieke **subtypes** <-> vorige termen met '**variant**' afgeraden
- **Plasmacytoid** UCC = 8122/3,
Sarcomatoïd UCC ~~8122/3~~ → 8120/3
- **Tubulair** UCC = 8120/3

Belgian Cancer Registry

15 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

15

TNM-classificatie

TNM
Diagnostiek en behandeling

Belgian Cancer Registry

16 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

16

TNM carcinomen urinair systeem

Te consulteren hoofdstuk afhankelijk van de **primaire tumorlokalisatie**

TNM boekje 8ste editie:

- TNM Nierbekken (C65.9) en Ureter (C66.9): p. 202
- TNM Blaas (C67): p. 204
- TNM Urethra (C68.0): p. 208

Belgian Cancer Registry

17

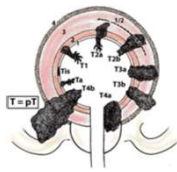
30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

17

TNM carcinomen blaas

Primary tumour (pT)

- pTx Primary tumour cannot be assessed
  - pT0 No evidence of primary tumour
  - pTa Non-invasive papillary carcinoma
  - pTis Carcinoma in situ
- Invasie = doorbraak doorheen basale membraan**
- pT1 Tumour invades subepithelial connective tissue
  - pT2 Tumour invades muscularis propria
    - pT2a Tumour invades superficial **muscularis propria** (inner half)
    - pT2b Tumour invades deep **muscularis propria** (outer half)
  - pT3 Tumour invades perivesical tissue
    - pT3a Microscopically
    - pT3b Macroscopically (extravesical mass)
  - pT4 Tumour invades any of the following: prostate stroma, seminal vesicles, uterus, vagina, pelvic wall or abdominal wall
    - pT4a Tumour invades prostate stroma, seminal vesicles, uterus or vagina
    - pT4b Tumour invades pelvic wall or abdominal wall

Belgian Cancer Registry

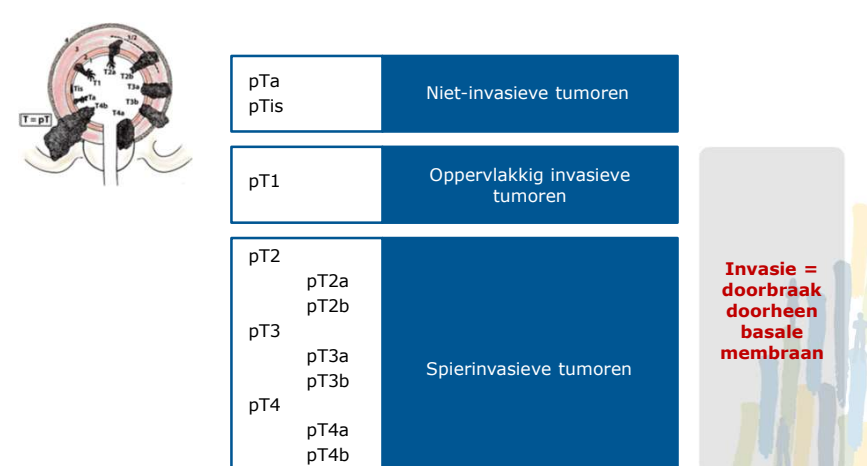
18

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

18

TNM carcinomen blaas

The diagram shows a cross-section of the bladder wall with various layers labeled: Mucosa (Urotheel, Basale membraan, Lamina propria, Submucosa), Muscularis propria (binnenste helft), Muscularis propria (buitenste helft), and Perivesicaal weefsel. The submucosa and muscularis propria layers are collectively labeled as 'Subepitheliaal bindweefsel = chorion = stroma'. The muscularis propria is further labeled as 'Spierweefsel = detrusor'. The diagram also shows a 'Niet-invasieve papillaire tumor' and 'Carcinoma in situ' within the mucosa, and 'Invasieve tumoren' (pT1, pT2a, pT2b, pT3a, pT3b, pT4a, pT4b) invading deeper layers. A red box highlights 'Invasie = doorbraak doorheen basale membraan'.

pTa pTis	Niet-invasieve tumoren
pT1	Oppervlakkig invasieve tumoren
pT2 pT2a pT2b pT3 pT3a pT3b pT4 pT4a pT4b	Spierinvasieve tumoren

Invasie = doorbraak doorheen basale membraan

Belgian Cancer Registry

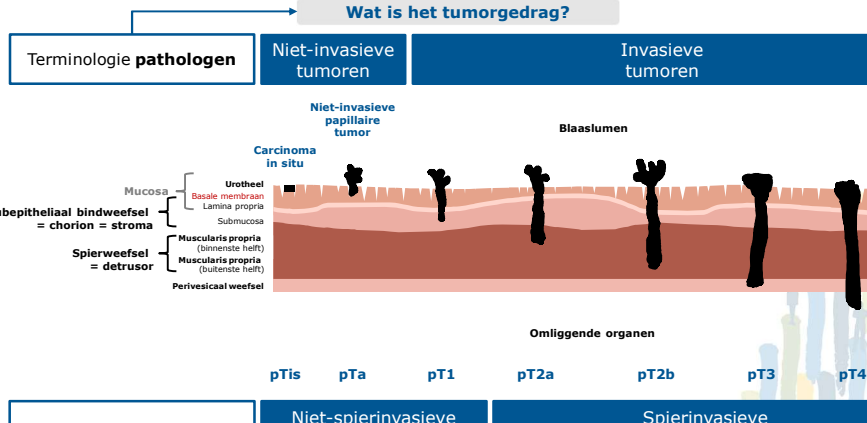
19
30/11/2023
www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

19

Terminologie en mate van invasiviteit carcinomen blaas

Wat is het tumorgedrag?

Terminologie pathologen	Niet-invasieve tumoren	Invasieve tumoren
--------------------------------	------------------------	-------------------

The diagram shows a cross-section of the bladder wall with various layers labeled: Mucosa (Urotheel, Basale membraan, Lamina propria, Submucosa), Muscularis propria (binnenste helft), Muscularis propria (buitenste helft), and Perivesicaal weefsel. The submucosa and muscularis propria layers are collectively labeled as 'Subepitheliaal bindweefsel = chorion = stroma'. The muscularis propria is further labeled as 'Spierweefsel = detrusor'. The diagram also shows a 'Niet-invasieve papillaire tumor' and 'Carcinoma in situ' within the mucosa, and 'Invasieve tumoren' (pT1, pT2a, pT2b, pT3, pT4) invading deeper layers. A red box highlights 'Invasie = doorbraak doorheen basale membraan'.

Terminologie urologen	Niet-spierinvasieve tumoren (NMIBC)	Spierinvasieve tumoren (MIBC)
------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------

Wat is het behandelingsplan?

Belgian Cancer Registry

20
30/11/2023
www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

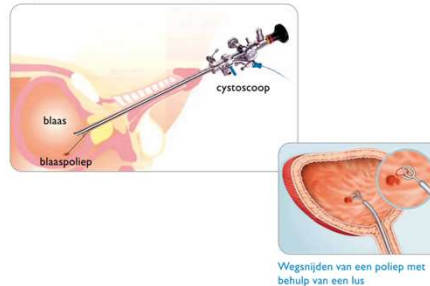
20

Diagnostiek en behandeling urotheelceltumoren

TURB = transurethrale resectie blaas

- Ingreep waarbij tumoren op de blaaswand verwijderd worden via de urethra
- Doel: bepalen histologische diagnose, mate van invasie in de blaaswand, verwijderen van zichtbare letsels, ...

Belgian Cancer Registry

21

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

21

Diagnostiek en behandeling urotheelceltumoren

Re-TURB / second look TURB: tweede TURB enkele weken na initiële TURB

Nabehandeling na TURB met intravesicale instillaties (blaasspoelingen)

- epirubicine of mitomycine C (MMC)
    - => Codeer als behandeling **40** (antitumorale antibiotica)
  - BCG = Bacillus Calmette-Guérin (versterkt de immunologische reactie tegen kankercellen in de blaas)
    - => Codeer als behandeling **60** (immunotherapie)
- Eenmalig of inductiefase + onderhoudsfase

Belgian Cancer Registry

22

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

22

 Diagnostiek en behandeling urotheelceltumoren

Voorgeschiedenis: TURB gevolgd door nabehandeling met **intravesicale instillaties**

Huidige situatie: nieuwe tumor waarvoor heekunde

De pTNM is geen ypTNM

intravesicale instillaties in de voorgeschiedenis ≠ neo-adjuvante therapie voor de huidige tumor

Belgian Cancer Registry 23 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

23

 Diagnostiek en behandeling urotheelceltumoren

Cystectomie

- Heelkundige ingreep: verwijdering van de blaas, vnl. bij invasieve urotheelceltumoren
- => Codeer als behandeling **10**
- => Vul de **pTNM** in

Cystoprostatectomie

- Bij mannen wordt ook de prostaat verwijderd, soms met toevallige vondst van een prostaattumor

Belgian Cancer Registry 24 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

24

Diagnostiek en behandeling urotheelceltumoren

Chemotherapie in neoadjuvante setting, voorafgaand aan cystectomie

=> Codeer behandelingen **40 - 10**

=> Vul de **ypTNM** in na neoadjuvante therapie

Andere behandelingen (ook indien cystectomie niet mogelijk):

- Chemoradiatie
- (palliatieve) Chemotherapie
- Radiotherapie
- Immunotherapie

Belgian Cancer Registry

25

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

25

Klinische classificatie ~ diagnostiek / behandeling

cTxN0M0 met als verantwoording in commentaar

"invasiediepte niet beoordeelbaar op beeldvorming"?

De klinische stadiëring is gebaseerd op

- Klinisch onderzoek
- Beeldvorming
- Cystoscopie
- Microscopie, dus **inclusief het resultaat van de TURB**
- ...

Belgian Cancer Registry

26

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

26

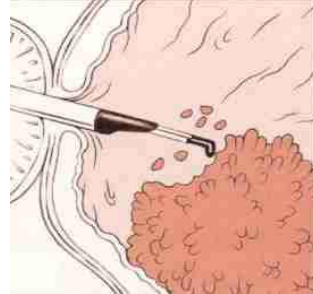

Klinische classificatie ~ diagnostiek / behandeling

- Bij (spier)invasieve urotheelceltumoren is de **TURB** een **diagnostische procedure**

! De patholoog noteert bv. "minstens pT2", noteer dit niet als definitieve pTNM.

Dit maakt onderdeel uit van de **klinische oppuntstelling** (cfr. klinische classificatie).

In de context van kankerregistratie:

- => Integreer het resultaat van de TURB in de cT
- => Codeer de TURB als "behandeling" **80: TURB**

Belgian Cancer Registry

27

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

27

Pathologische classificatie ~ diagnostiek / behandeling

De pathologische stadiëring is gebaseerd op

- Het resultaat van de **cystectomie**, aangevuld met de informatie uit de klinische oppuntstelling.

pTNM houdt rekening met resultaat TURB en cystectomie

- => Vul de **pTNM** of **ypTNM** in
- => Codeer de cystectomie als behandeling **10**

- Bij **niet-invasieve** (pTa, pTis) en **oppervlakkig invasieve** (pT1) **urotheelceltumoren** kan de **resectie via TURB** in bepaalde gevallen als "**volledige resectie**" worden beschouwd.

In de context van kankerregistratie:

- => Codeer het resultaat van de TURB als pT
- => Codeer de TURB als behandeling **10**

Belgian Cancer Registry

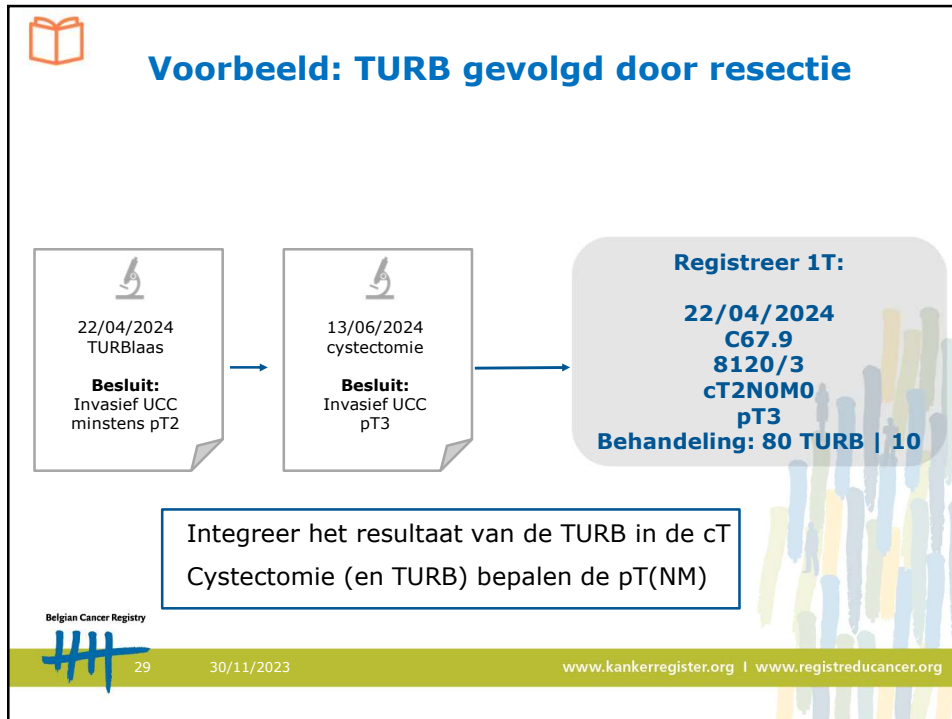

28

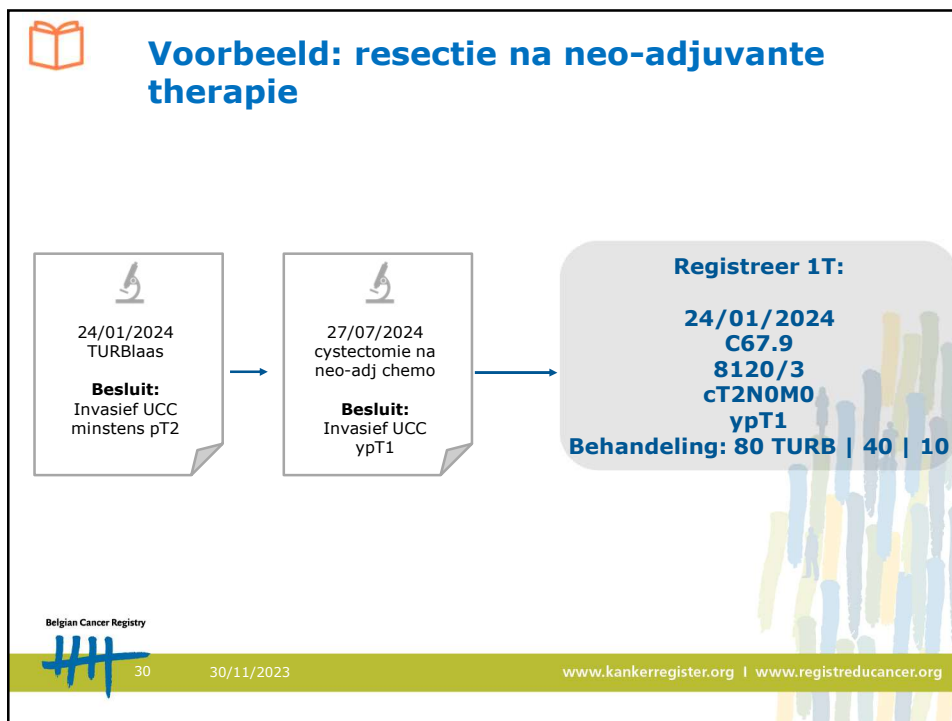
30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

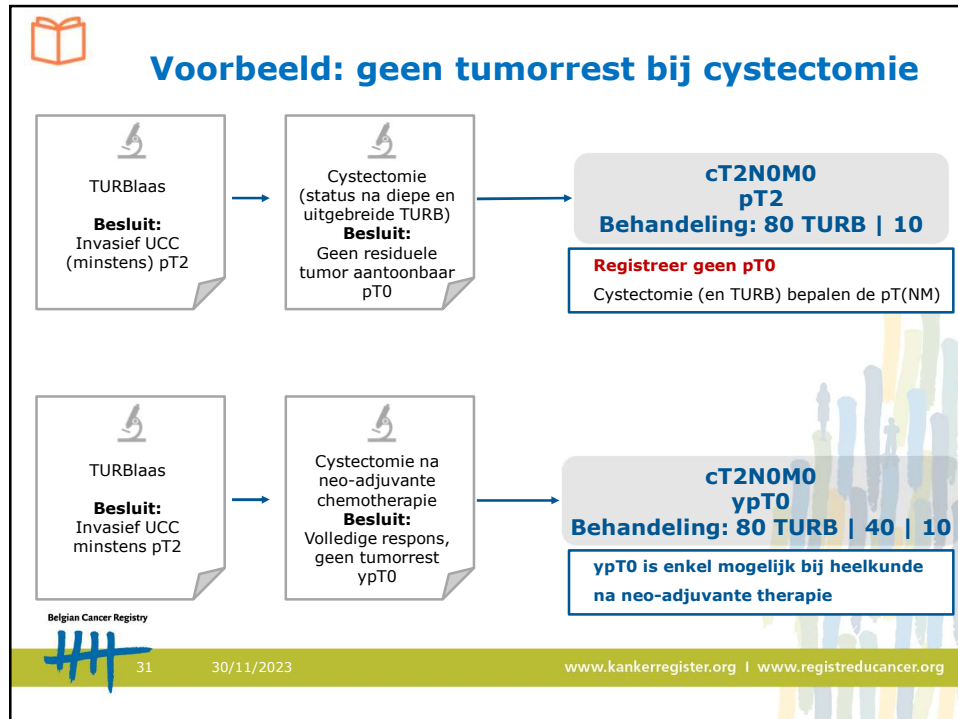
28

29

30

31

**Registratieregels
en
ENCR aanbevelingen**

Belgian Cancer Registry
32 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

32

ENCR aanbevelingen

Kankerregisters hanteren verschillende criteria voor de registratie en rapportering van tumoren van het urinair stelsel.

Ondanks behandelingen zijn recidieven en progressie naar meer agressieve tumoren frequent (risico ~ graad).

Aanbevelingen ENCR werden gepubliceerd in 2022:
 "Recording and Reporting of Urothelial Tumours of the Urinary Tract"

**Toe te passen bij BCR
vanaf incidentiejaar 2024**

Belgian Cancer Registry

33 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

33

Codering urotheelcelcarcinomen

PUNLMP
8130/1

PUNLMP (papillair urotheliaal neoplasme met laag maligne potentieel):
registratie niet meer aanbevolen door ENCR,
wel verplicht aan te leveren voor BCR

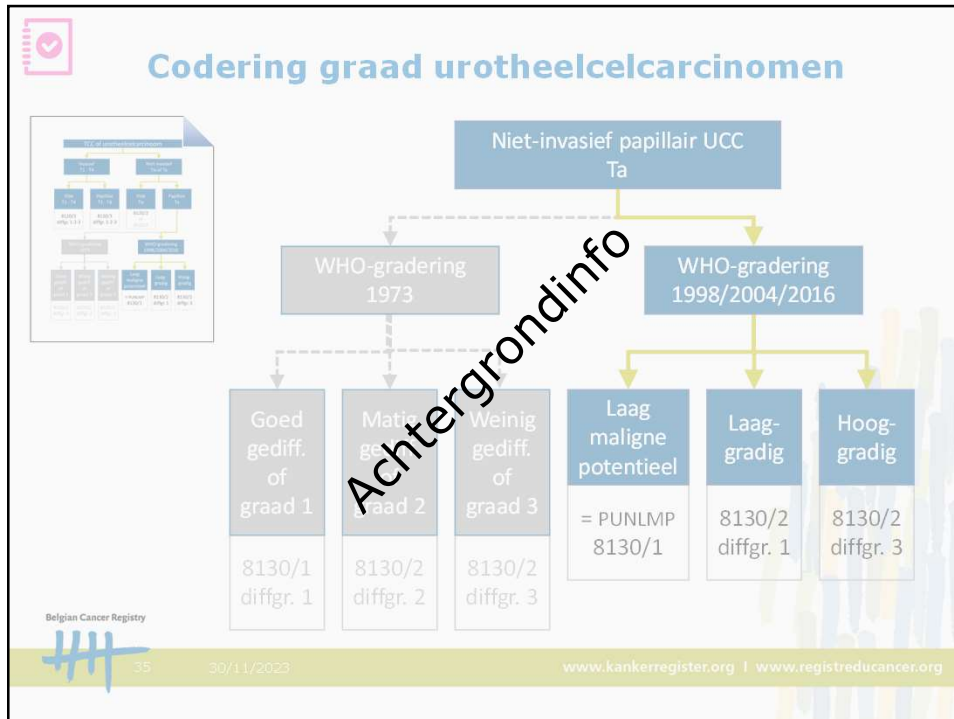
Urotheelcelcarcinoom niet-invasief papillair laaggradig	Urotheelcelcarcinoom niet-invasief papillair hooggradig	Urotheelcelcarcinoom in situ (vlak)
8130/2 diffgr. 1 Ta	8130/2 diffgr. 3 Ta	8120/2 diffgr. 3 Tis
Urotheelcelcarcinoom oppervlakkig invasief	Urotheelcelcarcinoom spierinvasief	
8120/3* diffgr. 3 T1	8120/3* diffgr. 3 T2 en hoger	

* 8120/3 of specifiekere histologiecode (zie tabel WHO-classificatie)

Belgian Cancer Registry

34 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

34

35

Codering graad urotheelcelcarcinomen

Beschrijving in het pathologieverslag	Gedrag	Differentiatie- graad
Niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom	/2	
Graad 1		1 Laaggradig
Graad 1/2 (laaggradig of geen graad vermeld)		
Graad 2 laaggradig		
Graad 2 hooggradig		3 Hooggradig
Graad 2/3 (hooggradig of geen graad vermeld)		
Graad 3		
Urotheelcelcarcinoom in situ	/2	3 Hooggradig
Invasief urotheelcelcarcinoom	/3	3 Hooggradig

Belgian Cancer Registry
36 => **Geen code 2 meer voor de differentiatiegraad**
30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

36

Beschrijving in het pathologieverslag	Histo + Gedrag	Differentiatiegraad
Niet-invasief (papillair) urotheelcelcarcinoom		
Graad onbekend	8130/2	9
UCC, invasie kan niet worden bepaald (histologie)		
Papillair (term / uitzicht)	pTa	8130/2
Geen info over uitzicht / geen term 'papillair'	pTx	8120/2
Klinische indruk van invasieve ziekte	8120/3	3
Invasief carcinoom, NNO (zonder 'urotheelcel' / voorgeschiedenis UCC)	8010/3	3

Belgian Cancer Registry

37 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

37

Codering o.b.v. urinecytologie basis diagnose 4	
Indien conclusie in het verslag van de urinecytologie = (verdacht voor) hooggradig urotheelcelcarcinoom (cfr. Paris-systeem)	
<ul style="list-style-type: none"> - tumor met papillair uitzicht op beeldvorming: 8130/2, graad 3 - zonder papillair uitzicht: 8120/2, graad 3 - klinisch voldoende argumenten voor een invasieve tumor: codeer gedrag /3 	
<p>Topografiecode o.b.v. beeldvorming. Primaire tumorlokalisatie onduidelijk? → codeer C68.9</p>	
<p><i>Paris System for reporting urinary cytology</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niet-diagnostisch/onvoldoende 2. Negatief voor hooggradig urotheelcelcarcinoom (NHGUC) 3. Atypische urotheelcellen (AUC) 4. Verdacht voor hooggradig urotheelcelcarcinoom (SHGUC) 5. Hooggradig urotheelcelcarcinoom (HGUC) 6. Laaggradig urotheelcelcarcinoom (LGUN) 7. Andere maligniteit 	
<p>Belgian Cancer Registry</p> <p>38 30/11/2023 www.kankerregister.org www.registreducancer.org</p>	

38

 Voorbeeld: urinecytologie

Urinecytologie

Besluit:
Urine:
- adequaat staal.
- atypische urotheliale cellen (AUC). TPS 3.

→

Geen registratie

Paris System for reporting urinary cytology

1. Niet-diagnostisch/onvoldoende
2. Negatief voor hooggradig urotheelcelcarcinooma (NHGUC)
3. Atypische urotheelcellen (AUC)
4. **Verdacht voor hooggradig urotheelcelcarcinooma (SHGUC)**
5. **Hooggradig urotheelcelcarcinooma (HGUC)**
6. Laaggradig urotheelcelcarcinooma (LGUN)
7. Andere maligniteit

Belgian Cancer Registry 39 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

39

 Voorbeeld: urinecytologie

Vrouw, 86 jaar:

Cystoscopie:
beeld van papillair letsel ter hoogte van de blaasachterwand.

→

Urinecytologie

Besluit:
Urine verdacht voor hooggradig urotheliaal carcinooma. TPS 4.

**Basis diagnose 4
C67.4
8130/2 gr. 3**

Paris System for reporting urinary cytology

1. Niet-diagnostisch/onvoldoende
2. Negatief voor hooggradig urotheelcelcarcinooma (NHGUC)
3. Atypische urotheelcellen (AUC)
4. **Verdacht voor hooggradig urotheelcelcarcinooma (SHGUC)**
5. **Hooggradig urotheelcelcarcinooma (HGUC)**
6. Laaggradig urotheelcelcarcinooma (LGUN)
7. Andere maligniteit

Belgian Cancer Registry 40 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

Cytologie 'verdacht voor' (Paris 4) en nadien definitieve diagnose op histologie (Basis diagnose 2) → neem de datum van de histologie als incidentiedatum.

40

Registratie multiple urotheelceltumoren

Bij urotheelceltumoren op **verschillende lokalisaties** (CXX.) binnen het urinair systeem, krijgt **elke aparte tumor een eigen registratie**.
Hou hierbij ook rekening met de **lateraliteit**!

Voorbeelden:

- UCC van de blaas (C67._) en UCC van de linker nier (C65.9)
- UCC van de linker ureter (C66.9) en UCC van de rechter ureter (C66.9)
- UCC van de blaas (C67._) en UCC van de urethra (C68.0)

! Registreer niet zomaar aparte tumoren o.b.v. vriescoupes / positieve snijvlakken ter hoogte van de ureters of urethra bij een cystectomie.

Belgian Cancer Registry

41 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

41

Voorbeeld: multiple urotheelceltumoren

14/12/2022
Nefrectomie links

Besluit:
UCC met
spierinvasie ter
hoogte van de
distale ureter, pT2

26/07/2024
TURBlaas

Besluit:
Hooggradig
urotheelcel-
carcinoom met
oppervlakkige
invasie, pT1, G3

Registreer 2T:

14/12/2022
C66.9 links
8120/3 pT2
Behandeling: 10

26/07/2024
C67.9
8120/3 pT1
Behandeling: 10

Belgian Cancer Registry

42 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

42

Registratie multiple urotheelceltumoren

Nieuwe regels verschillend van de algemene registratieregels multiple tumoren (cfr. Basisopleiding):

Registreer de eerste tumor en nadien **elke progressie als nieuwe tumor**:

Niet-invasief, laaggradig (Ta G1) → Niet-invasief, hooggradig (Ta G3) → In situ (Tis) → Oppervlakkig invasief (T1) → Spierinvasief (T2 en hoger)

Een tumor met dezelfde of lagere mate van invasie of graad (= geen progressie) is een recidief en moet niet geregistreerd worden.

Belgian Cancer Registry

43 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

43

Synchrone urotheelceltumoren

Definitie synchrone urotheelceltumoren:

Meerdere urotheelceltumoren
op dezelfde lokalisatie (topocode CXX.) **en lateraliteit** (indien C66.9 en C65.9)
binnen een periode van 4 maanden

Registreer de meest agressieve tumor, met de incidentiedatum van de eerste tumor

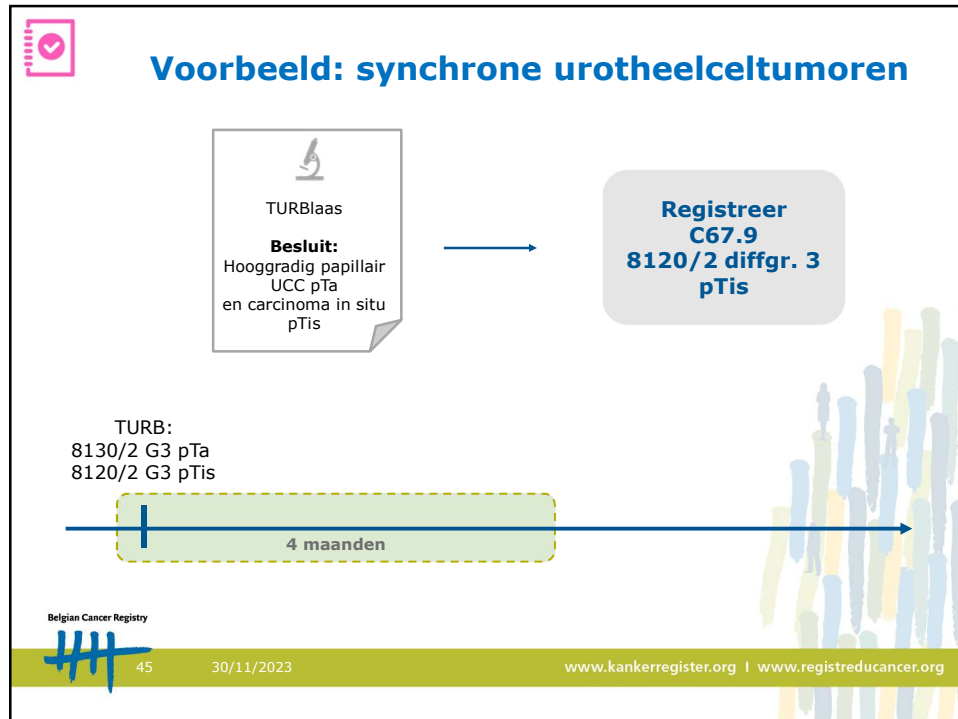
Codeer de corresponderende sublokalisatie.
 Gebruik topografiecodel C67.8 bij meerdere letsels van dezelfde mate van agressie in verschillende sublokalisaties van de blaas.

Belgian Cancer Registry

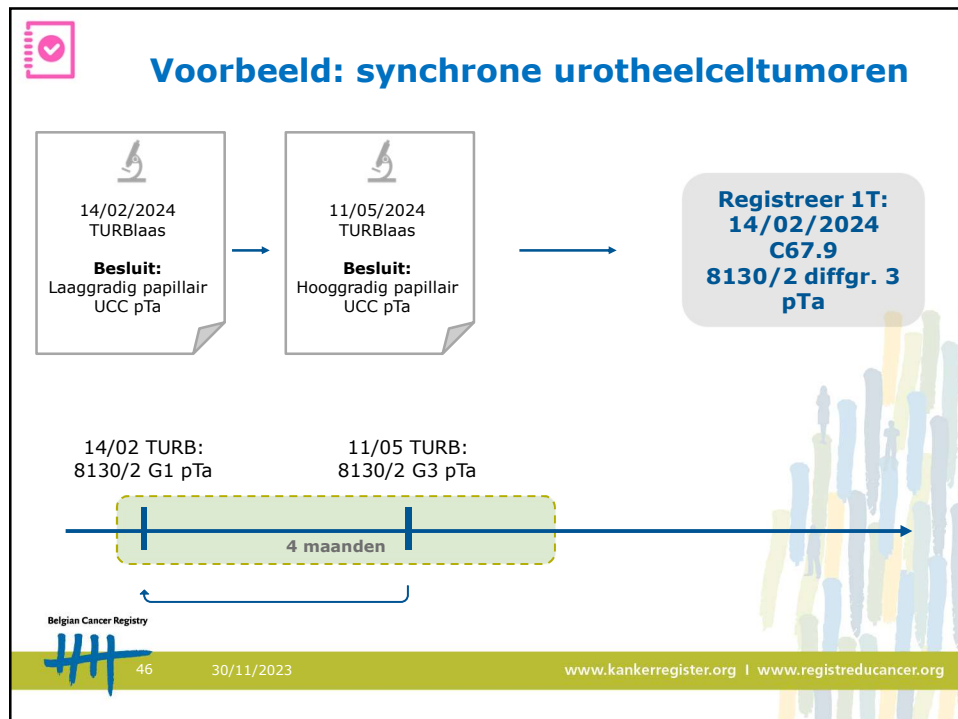

44 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

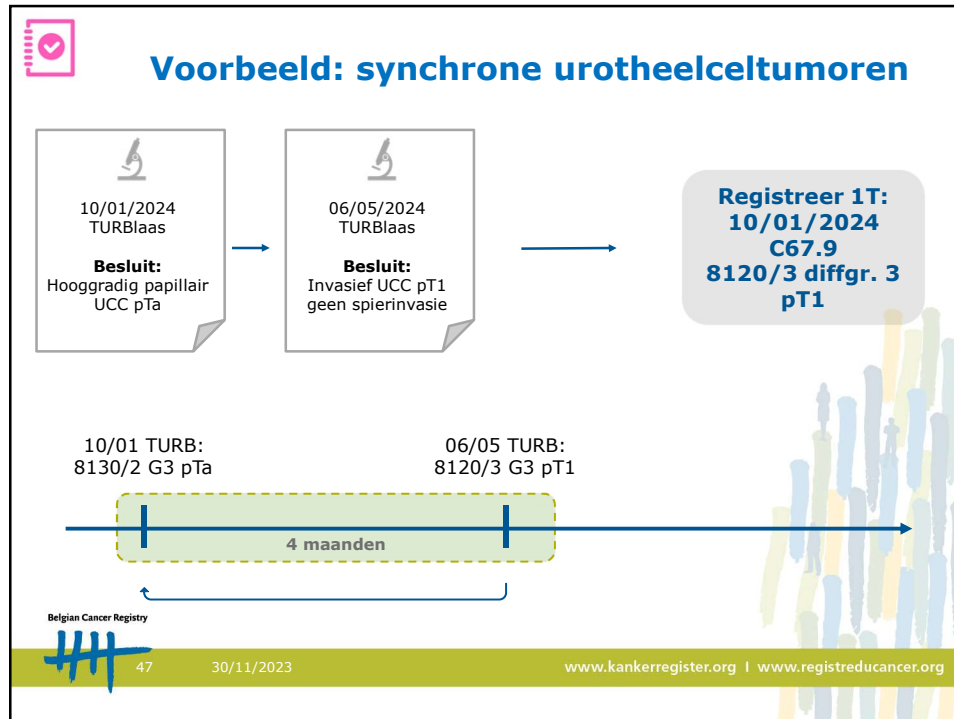
44

45

46

47

Metachrone urotheelceltumoren

Definitie metachrone urotheelceltumoren:
Meerdere urotheelceltumoren
op dezelfde lokalisatie (topografiecode) **en lateraliteit** (indien C66.9 en C65.9)
met meer dan 4 maanden tussen de verschillende diagnoses

Registreer elke progressie als nieuwe tumor, met eigen incidentiedatum

! NIET bij twee ingrepen voor dezelfde tumor

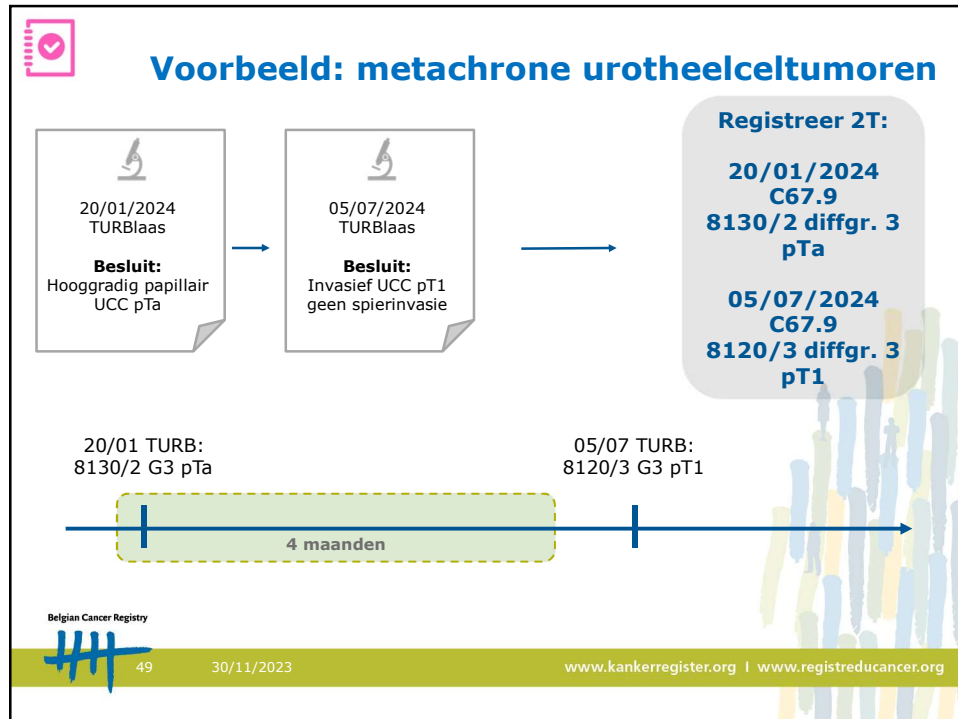
- uitgestelde resectie (bv. bij oudere patiënten)
- resectie na neo-adjuvante behandeling

Belgian Cancer Registry

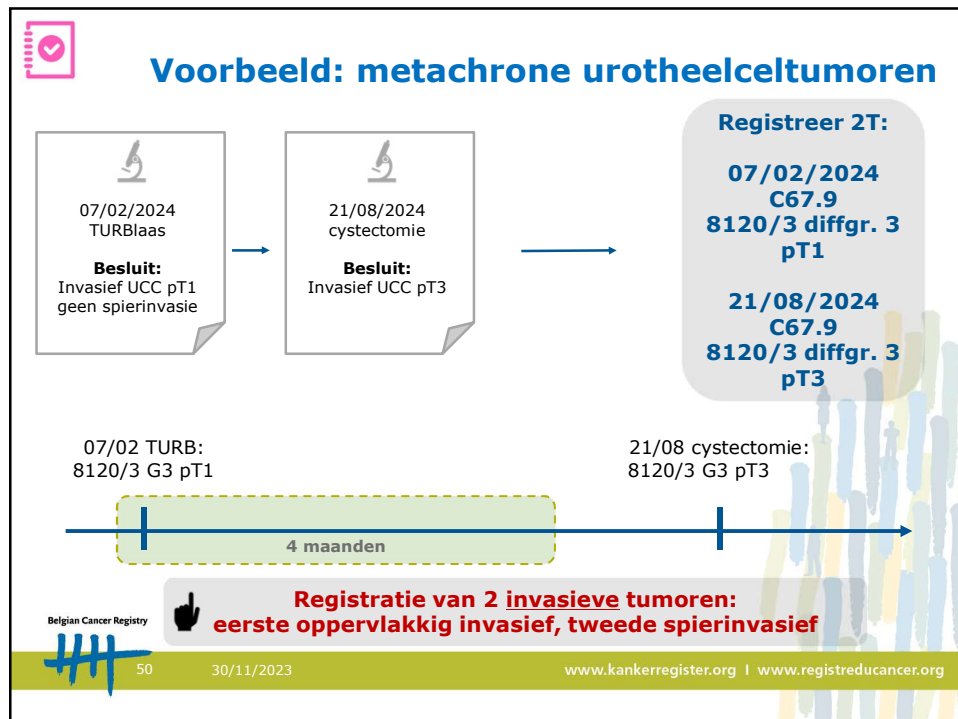
48 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

48

49

50

 Voorbeeld: twee ingrepen, registreer 1T

Uitgestelde resectie

22/04 TURB: 8120/3 G3 (minstens pT2)   13/06 cystectomie: 8120/3 G3 pT3

4 maanden

Soms gebeurt de tweede ingreep iets later, vnl. bij oudere patiënten.

Resectie na neo-adjuvante behandeling

24/01 TURB: 8120/3 G3 (minstens pT2)   Neo-adjuvante therapie   27/07 cystectomie: 8120/3 G3 ypT2b

4 maanden

Belgian Cancer Registry

 51   30/11/2023   www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

51

 Registratie multiple urotheelceltumoren - recidief

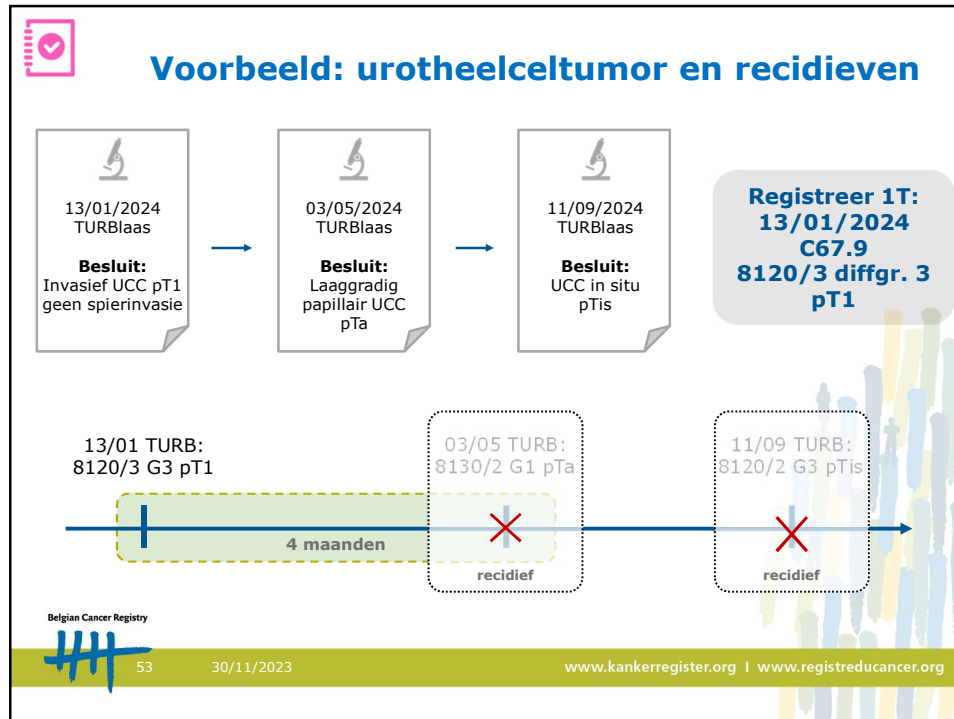
Niet-invasief, laaggradig (Ta G1) → Niet-invasief, hooggradig (Ta G3) → In situ (Tis) → Oppervlakkig invasief (T1) → Spierinvasief (T2 en hoger)

Een tumor met dezelfde of lagere mate van invasie of graad (= geen progressie) is een **recidief** en moet **niet geregistreerd worden**.

Belgian Cancer Registry

 52   30/11/2023   www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

52

53

Andere aanbevelingen ENCR

Registreer **voorgeschiedenis** o.b.v. beschikbare (soms beperkte) info

- Voorgeschiedenis in buitenland
(~ is de eerste diagnose in BE een recidief of progressie?)
- Voorgeschiedenis mogelijk onbekend bij BCR (vnl. < IY 2004)
(~ huidige diagnose recidief of progressie?)

BCR databank heeft steeds de 1ste diagnose nodig

Geen histologisch of cytologisch onderzoek (basis diagnose 5 of 6):

- Klinisch **maligne** (bv. gemetastaseerde) tumor: **8000/3**, graad 9 (onbekend)
- Tumor, **NNO**: geen registratie of **8000/1**, graad 9 (onbekend)

Codeer niet standaard gedrag /3, de meeste UCC zijn niet-invasief

Belgian Cancer Registry
54 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

54

Andere aanbevelingen ENCR

Richtlijnen codering **gedrag bij onbekende mate van invasie** door ontbreken van subepitheliaal bindweefsel / muscularis propria in resectiestuk

→ volg **advies** van de **patholoog** en **arts**

Bij vragen, contacteer BCR!

*ENCR Recommendations – Recording and Reporting
of Urothelial Tumours of the Urinary Tract, 2022*

<https://encr.eu/ENCR-Recommendations>

Belgian Cancer Registry

55

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

55

Oefeningen

Belgian Cancer Registry

56

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

56

 Oefening 1

Vrouw, 85 jaar:

Klinisch/technisch onderzoek:

massieve blaastumor met doorgroei op CT abdomen, T3

 Besluit TURB:
beeld van een invasief matig gedifferentieerd spinocellulair epithelioma met invasie in de musculus detrusor
CIS: Niet aantoonbaar
Voorstel tot staging: Minstens pT2

Wat registreer je? (topografie- en histologiecode, gedrag en TNM)

C67.9 - 8070/3
cT3
pT /
80: TURB | 20

Behandeling radiotherapie
(volledige resectie niet mogelijk)

Belgian Cancer Registry 57 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

57

 Oefening 2

 Man, 68 jaar:

16/01/2024
TURB: niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom, laaggradig: pTaG2 [1]

Behandeling: BCG en opvolging

12/08/2024
Cystoscopie i.k.v. opvolging: 2 letsels
TURB: niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom, laaggradig: pTaG2 [2] en pTaG1 [3]

 15/03/2025
TURB: niet-invasief papillair urotheelcelcarcinoom, hooggradig: pTaG3 [4]

06/09/2025
TURB: invasief papillair urotheelcelcarcinoom pT1G3 [5]

Welke tumoren registreer je voor deze patiënt?

A. [1]
B. [1]+[2]+[3]+[4]+[5]
C. [1]+[4]+[5]
D. [1]+[5]

Belgian Cancer Registry 58 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreducancer.org

58

Oefening 3

Man, 83 jaar:

11/03/2024
TURB: urotheelcelcarcinoom, vlak en papillair, hooggradig, focaal invasie van de lamina propria (pT1)

28/04/2024
Re-TURB: focaal carcinoma in situ. Invasie van de lamina propria door urotheelcelcarcinoom. Intacte muscularis in de ontvangen bipten. (pT1)

Behandeling: blaasinstillatie met BCG

BCG is geen neo-adjuvante therapie

25/08/2024
TURB: urotheelcelcarcinoom met invasie van de muscularis (pT2)

04/10/2024
Cystoprostatectomie met lymfadenectomie
Besluit: Blaas: invasief urotheelcelcarcinoom. Klieren: tumorvrij (0/17). pT3aN0
Prostaat: geen bijzonderheden.

Wat registreer je? (incidentiedatum, topografie- en histologiecode, gedrag, graad en pT)

11/03/2024
C67.9 - 8120/3 gr. 3 cT1 - pT1 (80: TURB) | 10 | 60

25/08/2024
C67.9 - 8120/3 gr. 3 cT2 - pT3aN0 80: TURB | 10

Registreer elke progressie als nieuwe tumor, met eigen incidentiedatum

Belgian Cancer Registry

59 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

59

Take home messages

- ✓ Een TURB maakt deel uit van de klinische op puntstelling, integreer het resultaat van de TURB in de cTNM.
- ✓ Codeer geen « pT2 » enkel op basis van een TURB. Bij spierinvasieve tumoren is de pT gebaseerd op het resultaat van de cystectomie.
- ✓ Codeer steeds het correcte behandelingsplan. Een blaasinstillatie in het verleden is geen neoadjuvante therapie en leidt niet tot een ypTNM.
- ✓ Urotheelceltumoren hebben specifieke registratieregels voor multiële tumoren.
- ✓ Registreer elke progressie als nieuwe tumor. Let extra op bij resectie in twee ingrepen.

Toe te passen bij BCR vanaf incidentiejaar 2024

Belgian Cancer Registry

60 30/11/2023 www.kankerregister.org | www.registreduncancer.org

60

Vragen ?

training@kankerregister.org

Belgian Cancer Registry

61

30/11/2023

www.kankerregister.org | www.registreducancer.org